

Національний університет
«Острозька академія»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

І. Д. Пасічник

«28» лютого 2020 року

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ОСНОВ ЕКОНОМІКИ

для вступників на навчання для здобуття ступеня **бакалавра**, які
здобули раніше такий самий або вищий ступінь (рівень) вищої освіти
або здобувають його не менше одного року та виконують у повному
обсязі індивідуальний навчальний план

Острог – 2020

Програма вступного випробування з основ економіки для вступників на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста. Укладачі: Наталія МАМОНТОВА, Людмила КОЗАК, Ольга ДЕМ'ЯНЧУК. Острог: НаУОА, 2020.

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри фінансів, обліку і аудиту (Протокол № 8 від 24 лютого 2020 року)

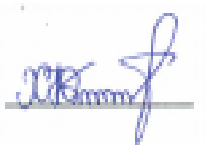
Завідувач кафедри фінансів,
обліку і аудиту

Наталія МАМОНТОВА

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 5 від 28 лютого 2020 року)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Юлія ХАРЧУК

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма вступного випробування з «Основ економіки» спрямована на формування контингенту студентів шляхом оцінки знань та навичок вступників із дисциплін «Політекономія», «Економіка підприємства», «Фінанси». В сучасних умовах становлення і розвитку ринкової економіки роль економічної науки зростає. Практика реформування економіки, здійснення ефективного переходу до ринкових зв'язків і відносин, забезпечення інтеграції економіки України в систему світового господарства посилює вимоги до спеціалістів економічного профілю. Дисципліни «Політекономія», «Економіка підприємства», «Фінанси» є одними із основних дисциплін, що формують необхідні цим фахівцям знання.

Результати вступного випробування використовуватимуться під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу.

II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного університету «Острозька академія» та Положення про організацію та проведення вступних випробувань у Національному університеті «Острозька академія»

https://www.oa.edu.ua/ua/abiturijentovi/receiving_commission/polozhenya_pro_pruymalnu_komisiyu

Вступне випробування проводиться у письмовій формі або з використанням комп'ютерної техніки та системи Moodle.

Вступники повинні мати ґрунтовні знання про основні тенденції та напрямки розвитку економіки України, набуття практичних навичок та вмінь системного розгляду фінансово-економічних процесів нашої держави.

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми бакалавра абітурієнти повинні мати не повну, базову або повну вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі економічних наук. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Абітурієнт повинен знати:

– сутність і механізм дії економічних законів, що регулюють виробництво, розподіл, обмін і споживання у сучасних економічних системах; сучасні проблеми економічного розвитку суспільства, погляди і концептуальні підходи до розв'язування цих проблем; загальні тенденції трансформаційних і транзитивних перетворень, що відбуваються в Україні; проблеми інтегрування України у світове господарство;

– особливості створення та визначення напрямку діяльності підприємства; управління підприємством та організацію виробництва на підприємстві; сутність, види та особливості використання капіталу, інвестицій та інновацій підприємством; основні положення щодо формування та оплати праці персоналу, витрати та механізм ціноутворення в діяльності підприємства; механізм формування прибутку підприємством та визначенні його рентабельності;

– економічну природу фінансів, їх ознаки, функції та принципи організації; розподільчі відносини щодо формування централізованих та децентралізованих фінансових ресурсів та їх подальшого використання; особливості руху грошових потоків у фінансовій системі країни та її організаційну будову; фінансовий механізм, його важелі впливу; фінансовий контроль та управління фінансами на різних рівнях та у різних суб'єктів господарювання;

вміти:

- вільно володіти термінологією, понятійним апаратом і категоріями дисципліни; застосовувати методологію і методи економічної теорії до аналізу певних економічних процесів і явищ; робити узагальнення і висновки, давати порівняльні характеристики різних поглядів і концепцій, які мають місце у сучасній економічній теорії; творчо використовувати теоретичні положення для аналізу конкретних ринкових ситуацій;
- оцінювати економічні процеси, які відбуваються на підприємстві, розуміти сутність та особливості їх перебігу;
- об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти сутність та тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів та фінансів господарських суб'єктів, розробляти і вирішувати актуальні питання розбудови фінансової системи і забезпечення фінансової стабілізації у державі.

III. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ, ЯКИЙ ВІНОСИТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБОВУВАННЯ ТА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Предмет економічної теорії, політекономії. Трактуювання його різними школами.
2. Виробництво і його основні фактори. Виробничий потенціал суспільства і межа виробничих можливостей.
3. Робоча сила як виробничий ресурс і специфічний товар.
4. Капітал як економічна категорія товарної системи господарства. Теорії капіталу та його структури.
5. Ринок: суть і місце в економічній системі.
6. Попит і пропозиція – ключові категорії ринкової економіки.
7. Ринкова ціна: суть, механізм формування, функції.
8. Механізм формування ринкової рівноваги. Сучасні моделі ринкової рівноваги.
9. Концепції витрат виробництва. Види витрат. Витрати в довгостроковому періоді.
10. Валовий дохід підприємства та його розподіл. Прибуток і його суть. Теорії прибутку.
11. Конкуренція: суть і загальні ознаки. Ринок досконалої та монополістичної конкуренції. Монополія. Олігополія.
12. Ринки факторів виробництва. Ринок землі: попит, пропозиція і ціна. Ринок праці.
13. ВВП та методи його обчислення.
14. Економічне зростання та його фактори. Теорії економічного зростання.
15. Циклічність як загальна форма економічної динаміки. Види економічних циклів.
16. Зайнятість та безробіття. Види безробіття. Закон Оукена та втрати економіки від безробіття.
17. Інфляція: причини, види та наслідки.
18. Споживання та заощадження як функції доходу. Інвестиції та фактори інвестування.
19. Сукупний попит та сукупна пропозиція як модель економічної рівноваги.
20. Кредит, його суть і форми. Кредитна система та механізм її дії.
21. Банківська система України. НБУ. Комерційні банки та їх функції.
22. Доходи населення: джерела та структура. Проблеми нерівності в розподілі доходів. Крива Лоренцо.

23. Фіскальна політика. Мультиплікатор державних витрат і податків.
24. Роль держави в сучасній економіці. Основні економічні функції держави.
25. Зовнішньоекономічна діяльність та методи її державного регулювання.
26. Сутність та риси підприємства. Характеристика напрямків діяльності підприємства.
27. Види підприємств. Суть та види господарських товариств. Види та характеристика об'єднань підприємств.
28. Сутність зовнішнього середовища. Характеристика елементів мікро- та макросередовища підприємства.
29. Суть, функції, принципи та методи управління підприємством.
30. Загальна, виробнича та організаційна структура підприємства.
31. Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства.
32. Сутність, методи та показники визначення продуктивності праці. Резерви і фактори росту продуктивності праці.
33. Організаційні основи оплати праці. Форми та системи оплати праці.
34. Суть та класифікація капіталу підприємства.
35. Суть та склад основних засобів підприємства. Види їх оцінки та відтворення.
36. Суть та види оборотних фондів підприємства.
37. Поняття та види нематеріальних ресурсів підприємства.
38. Економічний зміст та класифікація інвестицій на підприємстві.
39. Загальна характеристика інноваційних процесів. Класифікація інновацій.
40. Поняття, види та чинники формування виробничої потужності. Показники використання виробничої потужності.
41. Суть та складові виробничого процесу. Характеристика типів та методів виробництва.
42. Виробничий цикл: суть та складові.
43. Поняття та показники виробничої програми підприємства.
44. Суть та показники оцінки якості продукції.
45. Класифікація витрат на підприємстві.
46. Суть та види собівартості. Визначення резервів зниження собівартості продукції.
47. Суть, функції та види цін. Методи ціноутворення.
48. Сутність, функції та види прибутку.
49. Етапи формування прибутку на підприємстві.
50. Суть та види рентабельності. Методика визначення показників рентабельності.
51. Сутність фінансів, ознаки та принципи організації.
52. Функції фінансів на рівні держави та підприємства.
53. Поняття фінансових ресурсів та їх склад.
54. Суть та структура фінансової системи.
55. Загальна характеристика сфер і ланок фінансової системи.
56. Сутність та види фінансової політики.
57. Поняття бюджету. Принципи побудови бюджетної системи.
58. Бюджетний процес та його стадії.
59. Призначення і роль державного бюджету України. Доходи та видатки державного бюджету, їх класифікація та інструменти формування.
60. Характеристика державних цільових фондів.
61. Економічна сутність та форми державного кредиту.
62. Державний борг: склад, обслуговування та управління.
63. Сутність і склад фінансів підприємств (установ, організацій). Фінансові ресурси підприємства і джерела їх формування.

64. Економічна сутність страхових відносин. Форми і види страхування. Співстрахування і перестраховування.
65. Джерела та структура фінансів домогосподарств. Соціально-економічні гарантії держави населенню.
66. Сутність фінансового ринку та його структура.
67. Інструменти фінансового ринку.
68. Інфраструктура фінансового ринку. Функції та значення фінансових посередників.
69. Поняття фінансового механізму, його складові елементи. Структура фінансового механізму.
70. Загальна характеристика складових частин фінансового механізму: фінансового забезпечення, регулювання і важелів впливу
71. Сутність і види фінансового контролю. Організація і методи фінансового контролю.
72. Державний фінансовий контроль.
73. Аудиторський контроль. Внутрішньогосподарський контроль.
74. Загальні положення управління фінансами. Характеристика державних органів та їх повноважень в управлінні фінансами.
75. Міжнародні фінанси.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Башнянин Г.І., Шевчик Б.М., Миронов Ю.Б., Миронова М.І. Сучасні економічні теорії : навчальний посібник. 3-є вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ-2000», 2015. 338 с.
2. Беляєв О.О., Бебело А.С. Політична економія: навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2011. 328 с.
3. Макконнелл К.Р., Брю С.Л., Флінн Ш. М. Экономикс: принципы, проблемы и политика : учебник. 21-е изд. Москва : ИНФРА-М, 2019. 1151 с.
4. Мацелюх Н.П. Політична економія. Ч. 1. Загальні засади економічного розвитку : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2019. 168 с.
5. Мацелюх Н.П. Політична економія. Ч. 2. Загальні основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2019. 160 с.
6. Мочерний С.В. Політична економія : навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2012. 687 с.
7. Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є. Сучасні економічні теорії : навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2017. 326 с.
8. Політекономія : підручник / за ред. В.Д. Базилевича. Київ : Знання, 2014. 710 с.
9. Політична економія : навч. посіб. / за ред. К.Т. Кривенка. Київ : КНЕУ, 2011. 508 с.
10. Помінова І.І. Політична економія : навч.-метод. Посібник. Харків : MONOGRAF, 2016. 268 с
11. Самуэльсон Пол Э., Нордхаус Вильям Д. Экономика: Пер. с англ. 19 изд. Москва : ООО «И.Д. Вильямс», 2015. 1360 с.
12. Синюченко М.І. Політична економія: навч. пос. Суми : Видавничий. дім «Ельдорадо», 2015. 176 с.
13. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія : навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2017. 448 с.
14. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навчальний посібник. Вид. 2-ге. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 327 с.

15. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 378 с.
16. Власюк Н. І. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Львів: Магнолія-2006, 2016. 328 с.
17. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства : навч. посіб. 2-ге видання. Київ : Центр навчальної літератури, 2010. 488 с.
18. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С. Ф. Покропивного. Вид. 3-тє, без змін. Київ : КНЕУ, 2006. 528 с.
19. Економіка підприємства : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : ХНУВС. 2017. 192 с.
20. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д. е. н., проф. Л. Г. Мельника. Суми : ВТД «Університетська книга», 2012. 864 с.
21. Звітність підприємств : підручник / М. І. Бондар та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 570 с.
22. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 51 с.
23. Онисько С. М., П. М. Марич. Фінанси підприємств : підручник для студентів вищих закладів освіти . 2-ге вид., випр. і доп. Львів : Магнолія 2006, 2010. 366 с.
24. Петрович Й. М., Прокопишин-Рашкевич Л. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник Львів : Магнолія 2006, 2014. 406 с.
25. Сударкіна С. П., Гаврись О. О. Економіка підприємства : навч.-метод. Посібник. Харків : Підручник НТУ «ХПІ», 2012. 100 с.
26. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. Вид. 2-ге перероб. і доп. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.
27. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
28. Василик О.Д. Теорія фінансів. - К., Вища школа 2000.
29. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія). Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. І перероб. Київ : КНЕУ, 2005. 240 с.
30. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник К.: Центр навч. літ., 2009. 312 с.
31. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах / за заг. ред. Баранової В.Г. Одеса: Атлант, 2015. Ч.1. 344с.
32. Фінанси: вишкіль студії : навч. посібник / за ред. д.е.н. проф.. Юрія С. І. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 357 с.
33. Теорія фінансів : підручник / за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 576 с.
34. Фінансово-економічна грамотність : підручник: у 2 частинах. Частина 1. Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д-ра екон. наук, проф. Жихор О.Б., д-ра екон. наук, проф. Димченко О.В. Київ : Кондор, 2017. 1024 с.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Вступне випробування з основ економіки для вступників на навчання для здобуття ступеня бакалавра, які здобули раніше такий самий або вищий ступінь (рівень) вищої освіти або здобувають його не менше одного року та виконують у повному обсязі індивідуальний навчальний план проводиться у письмовій формі або з використанням комп'ютерної техніки та системи Moodle.

Бал вступного випробування визначається як сума балів, одержаних за вирішення 60 тестових завдань. Правильна відповідь за одне тестове завдання оцінюється в 1 бал, неправильна – 0 балів.

Загальна оцінка за виконання завдань вступного випробування виставляється системою Moodle за 12-бальною шкалою за заданою формулою, після чого автоматично переводиться у 200-бальну шкалу відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Переведення бала за виконання завдань вступного випробування, обрахованого за 12-бальною шкалою, в шкалу 100-200 балів

1	100
1,1	100
1,2	100
1,3	100
1,4	100
1,5	100
1,6	100
1,7	100
1,8	100
1,9	100
2	100
2,1	101
2,2	102
2,3	103
2,4	104
2,5	105
2,6	106
2,7	107
2,8	108
2,9	109
3	110
3,1	111
3,2	112
3,3	113
3,4	114
3,5	115
3,6	116
3,7	117
3,8	118
3,9	119

4	120
4,1	121
4,2	122
4,3	123
4,4	124
4,5	125
4,6	126
4,7	127
4,8	128
4,9	129
5	130
5,1	131
5,2	132
5,3	133
5,4	134
5,5	135
5,6	136
5,7	137
5,8	138
5,9	139
6	140
6,1	141
6,2	142
6,3	143
6,4	144
6,5	145
6,6	146
6,7	147
6,8	148
6,9	149
7	150
7,1	151
7,2	152
7,3	153
7,4	154
7,5	155
7,6	156
7,7	157
7,8	158
7,9	159

8	160
8,1	161
8,2	162
8,3	163
8,4	164
8,5	165
8,6	166
8,7	167
8,8	168
8,9	169
9	170
9,1	171
9,2	172
9,3	173
9,4	174
9,5	175
9,6	176
9,7	177
9,8	178
9,9	179
10	180
10,1	181
10,2	182
10,3	183
10,4	184
10,5	185
10,6	186
10,7	187
10,8	188
10,9	189
11	190
11,1	191
11,2	192
11,3	193
11,4	194
11,5	195
11,6	196
11,7	197
11,8	198
11,9	199

Вступник допускається до участі у конкурсі, якщо оцінка за виконання завдань вступного випробування складає 100 балів і більше за 200-бальною шкалою оцінювання.

Якщо результат складання вступного випробування вступника становить менше 100 балів, то він не допускається до участі у конкурсному відборі.

VI. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Складаючи вступне випробування, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності¹.

Окреслимо його основні складові:

Виконувати всі завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших вступників.

Не публікувати відповіді на питання, що використовуються у рамках вступного випробування для оцінювання знань вступників.

---

¹ Кодекс академічної доброчесності Національного університету «Острозька академія» / https://www.oa.edu.ua/ua/info/kodeks_akademichnoj_dobrochesnosti